

Mota de Sant Pere

Cubelles

Ubicació

Comarca: Garraf
Lloc/Adreça: c. de la Mota, 3 / Av. Jaume I, 24
Emplaçament: En una petita elevació situada a l'antiga plana deltaica del Foix, a la dreta de la seva riba.
Alçada: 7

Coordenades:

Latitud: 41.19963
Longitud: 1.67037
UTM Est (X): 388513
UTM Nord (Y): 4561770

Classificació

Número de fitxa: 08074 - 18
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Jaciment arqueològic
Estil / època: Antic Ibèric Medieval Popular
Segle: XIII-XIX
Estat de conservació: Regular
Notes de conservació: Afectat per rebaixos i construccions posteriors
Protecció: Legal
Observacions protecció: BCIL (acord del ple municipal 21/07/2020)
Número inventari: IP. Arqueo. 336
Generalitat i altres inventaris:
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Pública
Titular: Ajuntament de Cubelles
Autoria de la fitxa: Xavier Esteve i Gràcia
Data de registre de la fitxa: dj., 26/03/2020 - 01:00

Descripció

La Mota de Sant Pere és un jaciment arqueològic emplaçat principalment en una petita elevació i el seu entorn immediat, situats a l'antiga plana deltaica del Foix, a la dreta de la seva riba. El jaciment s'estendria més enllà de l'elevació, abastant com a mínim l'espai sense edificar a llevant del xalet, així com segurament, els carrers de l'entorn, el parc situat a l'altre costat del carrer de la Mota i altres espais de l'entorn immediat. Des de mitjan segle XX s'han localitzat ceràmiques en superfície d'època ibèrica, entre els que destaca un fragment de ceràmica precampaniana, fragments d'una copa cíl·ix, ceràmica a mà i fragments de ceràmica ibèrica a torn (alguns pintats). A partir d'aquests materials s'apuntava a l'existència d'ocupacions que abastaven entre els segles V-IV aC i el segle II-I aC.

En la intervenció arqueològica de l'any 2018 a l'espai sense edificar de la propietat (Av. Jaume I, 24). Ens els cinc sondeigs practicats es van trobar evidències de l'assentament ibèric. Aquesta intervenció ha permès localitzar estructures constructives que es poden situar en dues fases diferenciades: una de l'ibèric antic (segle V aC) i una de l'ibèric ple (segle IV aC). No es va localitzar en aquests sondeigs ocupacions més modernes, si bé sembla que haurien d'haver existit en algun altre espai del jaciment.

Al Sondeig 1 es va delimitar estructures datables en el segle V-IV, consistents en una possible muralla, paral·lela a la línia de costa, d'1 m d'amplada i visible en uns 15 m de longitud. A l'extrem oest podrien existir les restes d'una torre de planta circular o absidal, amb una altra possible torre de planta rectangular. A banda i banda del mur s'hi ha localitzat altres construccions pendents d'excavació. Al sondeig 2 s'hi ha documentat restes d'un gran edifici amb un mínim de tres espais interiors i un possible carrer. Mitjançant un sondeig s'ha pogut establir les dues fases d'ocupació suara comentades. De la fase del segle IV aC hi destaquen dues petites fosses en les que s'hi inhumaren les restes d'un nadó perinatal i d'un xai d'una setmana de vida, respectivament. De la fase de l'ibèric antic s'han localitzat també una altra fossa amb restes de dues ovelles i una llebre. Al sondeig 3 s'han trobat restes d'un recinte de l'ibèric antic, mentre que al sondeig 5 s'han trobat restes d'edificis i d'un carrer de l'ibèric ple. Al sondeig 4, situat al nord-oest del xalet, s'hi va localitzar un estrat en el que s'hi van recuperar ceràmiques d'època moderna i contemporània, atribuïdes a les ocupacions del Priorat de Sant Pere. Sota d'aquestes restes s'hi localitzaren restes de construccions dels segles V-IV aC, entre les que hi destaca un tram de muralla de 2 metres d'amplada i trams d'un carrer i dos recintes rectangulars.

Història

Es té constància de l'existència d'un jaciment d'època ibèrica des de com a mínim, mitjan segle XX a partir de la localització de fragments de ceràmica ibèrica. Arqueòlegs, historiadors i aficionats com Antoni Ferrer, Joan Bellmunt, Josep de la Vega, Xavier Virella, Jaume Casañas, Magí Miret i Xavier Miret han treballat el jaciment.

D'altra banda en aquest indret es coneix l'existència del priorat de Sant Pere, conegut a través de documents medievals. A principis del segle XX es conserva encara al cim del turó un mur circular pertanyent, probablement, a aquest priorat. El que s'anomena priorat de Sant Pere probablement tingué l'origen en una donació testamentària de terres a Cubelles efectuada per Arnau de Ponç a la canònica de Santa Eulàlia del Camp, on hi havia instal·lada un orde de frares de penitència, coneguts com del sac a causa dels seus hàbits rústics. L'establiment a Cubelles d'aquests frares, que seguien la regla monàstica de Sant Agustí, seria, possiblement, anterior a l'any 1205, data en què foren afavorits per una deixa de cent sous pel testament de Ramon de Guàrdia. La donació d'Arnau Ponç fou confirmada el 15 de novembre de 1257 pel rei Jaume I al prior Antic, del convent de Santa Eulàlia del Camp de Barcelona. Al fogatge que manà fer el rei Pere III l'any 1359 s'esmenta la «Quadra de Sant P. qui es del prior de Cubelles: 3 focs». El patrimoni del priorat, que havia augmentat amb alguna donació, es mantingué fins a la supressió del règim senyorial i fins a la

desamortització, ja en el segle XIX. Encara al 1819 es té notícia d'una vinya situada en una partida de terra del priorat.

En aquesta petita elevació la qual, abans de la construcció de la urbanització actual, dominava la costa, durant la Guerra Civil s'hi construï un búnquer (fitxa 74).

Aprofitant en part aquesta construcció militar entorn 1960 s'hi edificà un xalet (Av. Jaume I, 24). En aquell moment membres de la Secció d'Arqueologia de la Biblioteca-Museu de Víctor Balaguer de Vilanova i la Geltrú van aprofitar per excavar-hi un sondeig en el que es documentà un mur medieval, probablement pertanyent al priorat, així com diversos fragments ceràmics d'època ibèrica, dels segles V-II aC. Més tard durant les obres de construcció d'un transformador situat pocs metres a l'est del turó també es recolliren ceràmiques ibèriques per part d'aficionats.

Actualment aquest edifici és de titularitat municipal i hi té la seva seu l'associació de veïns del barri.

A finals de 2018 s'hi va dur a terme una intervenció arqueològica per part de membres de la cooperativa Arqueovitis, finançada per l'Ajuntament de Cubelles.

Bibliografia

Catàleg i Pla Especial de Protecció del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental de Cubelles. Núm. expedient: 2001/003107/B. Aprovació inicial 25/01/2001, aprovació provisional 18/09/2002, data publicació: 02/02/2004.

BELLMUNT, J. (1964-1965) "Cubelles, Notas de Arqueología de Cataluña y Baleares", Ampurias: XXVI-XXVII. Barcelona. p. 268.

CASAÑAS, J. (2012) "El comerç fenici a la marina del Penedès. La Mota de Sant Pere, un punt d'ancoratge al riu Foix", Anuari Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. Cubelles: Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. p. 34-39.

CEBRIÀ, A.; MIRET, M. (1993) "Joan Belmunt i Poblet (1915-1990) i la Secció Arqueològica del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Balaguer: un model local d'arqueologia", Miscel·lània Penedesenca: XVI (1992). Vilafranca del Penedès: Institut d'Estudis Penedesencs. p. 159-175.

LÓPEZ, D. (2018) "La Mota de Sant Pere de Cubelles, la descoberta d'un assentament portuari d'època oberta excepcional", Anuari Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. Cubelles: Grup d'Estudis Cubellencs Amics del Castell. p. 113-117.

MIRET, M. (2005) "Jaciments arqueològics i poblament d'època ibèrica antiga i plena (segles VI-III aC) a la comarca del Garraf (Barcelona)", XIII Col·loqui Internacional d'Arqueologia de Puigcerdà. Puigcerdà: Institut d'Estudis Ceretans. p. 513-529.

MIRET, X. (1990) Els noms de lloc del terme de Cubelles. I Premi Vila de Cubelles d'Investigació Local. Cubelles: Ajuntament de Cubelles.

MIRET; X.; MIRET, M. (2009) "Un plànol del segle XVIII de la desembocadura del riu Foix a Cubelles", II Monografies del Foix. Barcelona: Diputació de Barcelona. p. 53-61.

VIRELLA, A. (1991) El terme de Cubelles a través del temps. II Premi Vila de Cubelles d'Investigació Local. Cubelles: Ajuntament de Cubelles.

